

Х'ютагогіка для бібліотекаря

Методичні поради

Сучасний розвиток суспільства настільки стрімкий, що отримання академічної освіти не гарантує фахівцю бібліотеки достатніх знань у процесі трансформації бібліотечної галузі. Щоб залишатися в епіцентрі основних трендів розвитку громадянського суспільства, бібліотекар повинен постійно отримувати нові знання та навички.

За останні десятиліття проблема самоосвіти дорослих, що отримала назву «х'ютагогіка» (heutagogy), стала актуальною темою, яка привертає увагу вчених із багатьох країн світу.

Запропонована методична консультація допоможе бібліотечним фахівцям самостійно налагодити процес безперервної самоосвіти та реалізуватися в сучасному бібліотечно-інформаційному просторі.

Аналіз кадрової складової бібліотечної галузі України, представлений зокрема Всеукраїнським дослідженням «Кадровий ресурс публічних бібліотек України», виявив не лише потребу в оновленні кадрів публічних бібліотек, але й тенденції до зміни уявлення того, що повинен знати та вміти бібліотечний фахівець. Усе це тягне за собою зміну парадигми підготовки фахівців.

Розрізняємо дві категорії знань, якими повинні володіти сучасні бібліотекарі. Умовно назвемо їх «бібліотечними» та «небібліотечним». До першої категорії віднесемо вузько професійні знання, які засовуються для процесів управління бібліотечними фондами та аналітико-синтетичної обробки інформації. Це внутрішня, невидима для користувача діяльність бібліотеки, що забезпечує створення інформаційно-бібліотечного продукту. До другої категорії належать знання, націлені на дії безпосередньо з користувачем. Ідеться про навички комунікації, проєктного менеджменту, event-менеджменту, SMM-менеджменту, психології, філології тощо.

Тож розглянемо ресурси для самоосвіти бібліотекаря саме за цими двома напрямками.

1. Класичні бібліотечні навички та знання

"Prometheus" - одна із найпотужніших навчальних онлайн-платформ в Україні

Це український громадський проєкт масових відкритих онлайн-курсів. Головною метою проєкту є безкоштовне надання онлайн-доступу до курсів університетського рівня всім охочим, а також вільної можливості публікувати та розповсюджувати такі курси провідним викладачам, університетам та компаніям. Проєкт започатковано у 2014-му році.

Для бібліотекарів пропонуємо наступні курси:

"Цифрові комунікації в глобальному просторі", який розрахований на всіх, хто хоче навчитися працювати з інформаційними технологіями на базовому рівні. Курс є абсолютно безкоштовним. Навчання триває 5 тижнів. Усі матеріали курсу та можливість отримати сертифікат з підписом викладача доступні постійно.

"Дистанційна Академія" – освітня платформа від Видавничої групи "Основа" (м. Харків) також пропонує добірку онлайн-курсів, але вже платних. Курси мають різну тривалість та вартість, доступні постійно. Інформації про сертифікат на сайті "Дистанційної Академії" не знайдено.

Курси, які можуть бути корисними бібліотекарю

Інтернет в роботі бібліотеки – перший дистанційний курс для шкільних бібліотекарів, в межах якого ви ознайомитеся із технологією та алгоритмом пошуку в мережі Інтернет; можливостями різних інформаційних пошукових систем; перевагами електронних бібліотек для комплектування бібліотек загальноосвітніх закладів; Інтернет-технологіями у професійному спілкування шкільних бібліотекарів (форуми, блоги, мережеві співтовариства тощо).

Наприкінці навчання ви отримаєте навички бібліографічного опису електронних ресурсів віддаленого доступу; формування електронного каталогу бібліотеки за допомогою каталогів інших бібліотек (корпоративна каталогізація); ефективно здійснювати інформаційний та бібліографічний пошук в мережі Інтернет; укладати веббіографічні списки з актуальних тем навчання та викладання; створювати віртуальні книжкові виставки; здійснювати віртуальне довідково-бібліографічне обслуговування та бібліографічне інформування користувачів.

Тривалість курсу – 3 тижні + 1 тиждень для завершення практичних робіт.

Вартість навчання за весь термін навчання – 180 грн.

У партнерстві з Харківською державною науковою бібліотекою імені В.Г. Короленка та ХОВ УБА ця ж платформа пропонує для бібліотекарів дистанційні онлайн-курси *"Електронна бібліографія"*, *"Бібліотека в цифровому середовищі. Електронна бібліографія"*, *«Вузівська бібліотека в цифровому середовищі. Електронна бібліографія»*.

"Електронна бібліографія" – дистанційний курс для бібліотекарів-бібліографів, архівістів, музеєзнавців та всіх охочих підвищити свій професійний рівень.

Форма навчання: вебінари – один раз на 3 – 4 тижні.

Тривалість: 1,5 – 2 години кожний вебінар.

Вартість – 400 грн.(ціни датовані 2018 роком).

Контакти щодо навчання:

Куратор проєкту: Глазунова Людмила Володимирівна

e-mail: milaglazonova@gmail.com

тел: (057) 731-11-01

або

Кабінет бібліотекознавства ХДБК; e:mail: kbh.hdnb@gmail.com

Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека пропонує дистанційні курси для бібліотекарів публічних бібліотек через навчальний проєкт [Онлайн клуб "Сучасний методист"](#).

Він передбачає безкоштовне використання веб-сторінки онлайн-клубу в будь-який час і у зручному для вас місці (за наявності комп'ютера з доступом до мережі Інтернет).

Ресурс дозволяє здійснювати перегляд в електронному вигляді навчальних матеріалів (презентацій, відеоматеріалів тощо); використовувати подані матеріали (завантаживши з ресурсу) при проведенні власних методичних заходів для бібліотекарів свого району чи міста.

Для користування ресурсом необхідна реєстрація в розділі «замовлення».

2. Соціокомунікаційний напрямок навчання бібліотекарів

Уже не новина, що слідом за трансформацією бібліотеки, трансформується і робота сучасного бібліотекаря. Сьогодні він все частіше виступає в ролі психолога, ІТ-працівника, event-менеджера, проєктного менеджера, дизайнера, рекламного агента тощо. Здобуття навичок та знань доводиться поєднувати з роботою, що не завжди ефективно через постійне морально-фізичне навантаження.

Надійний помічник, який допоможе організувати комфортний навчальний процес, онлайн платформа "[Prometheus](#)", яка пропонує безліч освітніх курсів різної спрямованості, що можуть стати в нагоді бібліотекарю, в залежності від кола його професійних обов'язків та завдань, а саме:

- Photoshop: перші уроки.
- Основи HTML та CSS
- Microsoft Excel (2003, 2007) базовий курс. Практикум
- Microsoft Power Point (2003, 2007). Професійне створення презентацій
- Основи роботи з графікою
- Створення, ведення та розкрутка блогу
- Інформаційні війни

- Кібербезпека та ін.

Навчання переважно безкоштовне, але на платформі представлені і платні курси від світових університетів, які доповнюються ліцензійними сертифікатами.

Курси на сайті УБА від Бібліоміст

Масштабна програма трансформації українських бібліотек за підтримки гранту Біла і Мелінди Гейтс, що відбувалася у країні протягом 2010 – 2014 років суттєво змінили і бібліотеки України, і самих бібліотекарів. Час минає, але курси, запропоновані програмою Бібліоміст та розроблені колегами з США й досі остаються корисним ресурсом для бібліотечних фахівців, які є новачками у бібліотечній справі.

Пропонуємо скористатися курсами на порталі УБА за посиланням: <http://bit.ly/2OtjLm0>

Вебінари на каналі YOUTUBE від УБА

Вебінар – найбільш зручна форма дистанційного навчання, яку активно використовує бібліотечна спільнота України. Українська бібліотечна асоціація пропонує записи найбільш цікавих вебінарів на актуальну тематику (бібліотечну і не тільки) на профілі УБА в YouTube: <https://www.youtube.com/user/ukrbibl/>

А підписавшись на розсилку сервісів від УБА ви зможете завжди отримувати повідомлення про нові вебінари та бути їх учасниками.

Асоціація Культура та креативність пропонує власну освітню онлайн платформу: <http://bit.ly/2KgFaK6>. Проєкт діє за підтримки Ради Європи в Україні та пропонує онлайн-курси для менеджерів культури. Міжнародні експерти в галузі культури поділяться своїм досвідом, розкриють секрети професії та навчать вас створювати якісні культурні проєкти. Навчаючись на цій платформі, ви отримуєте

сертифікат про проходження курсів Програми ЄС. Кожен курс доступний 8-ма мовами, зокрема українською. Тематика курсів різноманітна – від фандрейзингу до стратегічного планування.

Навчання безкоштовне.

Європейський Простір (EuProstir) – веб-платформа підтримки громадянського суспільства України, яка понад 10 років працює на підтримку проєвропейського поступу країни, надаючи інформаційний супровід, ресурсну базу, презентаційний майданчик для громадських організацій. Один з інструментів цієї платформи – освітні онлайн-курси, спрямовані на розвиток громадянського суспільства, навичок комунікації, маркетингу, брендингу тощо, що доступні за посиланням: <https://euprostir.org.ua/courses>.

Навчання безкоштовне. Після завершення курсу ви зможете отримати сертифікат в електронному вигляді, пройшовши невеличкий тест.

Масові відкриті онлайн-курси (МООС) – це безкоштовні онлайн-курси, доступні для всіх, хто бажає зареєструватися. МООС надають доступний та гнучкий спосіб вивчення нових навичок, просування вашої кар'єри та надання якісного освітнього досвіду.

МООС.org є розширенням освітньої платформи edX.org, світового лідера в онлайн-курсах. Сайт пропонує онлайн-навчання за програмами у ключових галузях, таких як: штучний інтелект, Blockchain, бізнес і управління, комп'ютерні науки, кібербезпека, програмування, підприємництво, робототехніка, статистика, мовні курси та багато іншого. Курси представлені майже всіма мовами світу. Можна відшукати і курси українською чи російською.

Корисним ресурсом для навчання можуть стати авторські блоги бібліотекарів, які приділяють увагу неформальній освіті та самоосвіті. Яскравий приклад – блог [«Библиомания»](#)

Авторка блогу Ірина Огнева щомісяця готує огляди заходів з підвищення кваліфікації бібліотечних фахівців з посиланнями на дистанційний доступ до матеріалів.

Трохи рефлексій

Самоосвіта, навчання та перенавчання – є світовим трендом взагалі. Якщо ви вболіваєте за справу, яку ви обрали для себе, це природньо, що вам доведеться навчатися протягом всього життя. Сподіваємося, що ті, до чийх рук потрапили ці рекомендації, є саме такими фахівцями і знайшли для себе дещо корисне.

І наостанок. Поки ми відслідковували ресурси та готували для вас рекомендації, в онлайн-просторі зародилася купа інших проєктів для самоосвіти, тому шукайте і тримайте руку на пульсі. Бажаємо вам успішної подорожі в захопливому світі навчання.

Науково-методичний відділ Луганської ОУНБ